CĂPITANUL ȘI MACEDO-ROMANII

de CONSTANTIN PAPANACE
comandant legionar

Era în primăvara anului 1930. Violența luptei dusă de studențimea macedo-română pentru românizarea Cadrilaterului, a atins punctul culminant.

Motive electorale și poate unele legături de sânge au determinat pe subsecretarul de Stat pe atunci la Interne, Costică Anghelescu, să abroge legea „treimei" în favoarea bulgarilor.

Această abrogare s'a făcut la Cameră aproape în mod clandestin, într'o ședință târzie de sfârșit de sesiune.

Au fost prezenți un număr restrâns de deputați în majoritate minoritari, iar pe banca ministerială acelaș domn Anghelescu întărit de data aceasta prin prezența ostentativă a d-lui Mihalache.

In zadar doi deputați, mai târziu rătăciți de pe linia naționalistă, au încercat prin discursuri lungi să zădărnicească votarea legii. Proectul a trecut.

In lumina mohorîtă a ședinței simțeam cum se consumă trădarea celor mai vitale interese naționale în Cadrilater.

Toate așezările de coloniști făcute de cinci ani urmau să fie răvășite, iar bieții oameni trebuiau să pornească din nou pribegi pe drumuri.

Pe nimeni din guvernul de atunci nu-l interesa soarta acestor coloniști, din moment ce interesele lor electorale erau asigurate.

Atunci ne-am dat seama noi cei tineri, care încă din 1925 am îmbrățișat cu ardoare această problemă, că nu se mai poate merge cu guvernele prizoniere urnelor.

Atmosfera era încărcată. Ea s'a declanșat printr'un gest neisbutit, al lui Gheorghe Beza. Dar nu s'a oprit aici.

Printr'un manifest extrem de vehement ne-am solidarizat toți studenții macedo-români, împotriva acelora cari trădaseră interesele țării. Acest manifest l-am semnat împreună cu Iancu Caranica, Grigore Pihu, Sterie Ficătă, Gheorghe Ghițea, Mamali și Ciumetti.

La spatele nostru vuia uraganul de revoltă. Tot aparatul Siguranței a fost pus în mișcare. S'a ordonat încarcerarea noastră.

Iată-ne aruncați grămadă în beciul comun dela „Justiție", laolaltă cu pungașii de buzunare și criminalii de rând. Zmulgerea cravatei și a cingătorilor, ne dădea un aspect dezolant. Simțeam voluptatea celor care ne arestaseră de a ne umili cât mai mult.

In decursul celor patru ani de luptă studențească, am avut de multe ori prilejul să fiu arestat.

La 1927, împreună cu răposatul Tudose Popescu, Gheorghe Sârbulescu și alți 11 fruntași ai studențimii, am fost închiși la Jilava. De nenumărate ori, am fost deținuți din cauza manifestațiilor studențești, în beciurile Poliției. Unii din noi au cunoscut și beciurile poliției grecești. Dar nici când n'am văzut o pornire mai mare de a ne umili.

> **Unde vă este biruința? Și unde vă va fi biruința? Căci dacă n'ați putut nimici cinci, cum veți mai putea nimici de două sute de mii de ori câte cinci?**
> **C. Z. C.**

Nu ști-am cum să ne explicăm faptul. Simțeam însă zidul de ură și de mișelie care ne împresura gata să ne înăbușe.

Cu mâna jandarmului înfiptă în ceafa fiecăruia dintre noi, am urcat o scară în spirală, întunecoasă. Ne-au dus în sala de „antropometrie". Trebuia să ne măscare și să ne ia amprentele făcând „fișa" așa cum se procedează cu toți criminalii de rând. Simțeam că suntem împinși pe calea unui destin care trebuia să fie întunecat și neobișnuit.

Toți eram turburați și încruntați. Ni se părea că această umilire ni se face pentrucă suntem macedoneni. Și în piepturile noastre clocotea revolta. Nu știu dacă ne-am fi putut abține mai mult, fără ca să sărim în capul acelora cari ne rulau degetele pe tuș, dacă nu se întâmpla o minune.

Arhanghelul Mihail părea că coborîse între noi. Era înalt și frumos ca un chiparos, cu ochii verzi, îmbrăcat în costum național și cu jandarm cu baionetă la spate. I se luau și lui amprentele. Dar el era liniștit. Și liniștea lui ne-a cuprins și pe noi. **Nu eram singuri!** Cineva venea să împărtășească din umilința în care eram supuși. Și simțeam că **acest cineva**, necunoscut de noi până atunci, era mult. Era totul. Era trimis de providență. Nu ne mai simțeam alungați și dușmăniți de comunitatea românească.

Acest lucru ne alunga gândurile negre pe care le depănasem în toată această zi de mari umiliri.

Am fost coborîți pe aceeași întunecoasă scară în spirală, cu aceiași jandarmi la spate. Arhanghelul a rămas în sală să i se îndeplinească toate formalitățile la „antropometrie".

Spre seară, ne-a urcat în dubă să ne trimită spre Văcărești.

Acum uraganul revoltei noastre se mai potolise. Știam pe ce poziție se pune adversarul nostru. Eram hotărîți de luptă. Am dat tonul la un cântec macedonean, care aducea rezonanța luptelor de acolo: **„Dure și a noastră răbdare"**.

L-am cântat din tot pieptul. Ceilalți deținuți din duba fără lumină, au încetat conversațiile și ne-au ascultat cu respect.

Când am terminat, o voce hotărîtă ne-a spus: „Bine"! **„Foarte bine"**, „ați cântat din suflet, măi voinici"!

Și la lumina unei brichete clandestine am văzut cum ni se întindea, pentru ca să ne felicite, o mână viguroasă, dar înegrită pe palme și pe degete. Era mâna Arhanghelului din sala de „antropometrie". S'a recomandat: **„CORNELIU CODREANU". Era Căpitanul.** Și mâinile noastre negrite de acelaș tuș **„infamant"** s'au încleștat cu vârtoșenia unor frați regăsiți, care nu se vor mai despărți nici pe pământ și nici în mormânt.

Amprentele noastre s'au imprimat reciproc și pentru totdeauna pe mâinile, inimile și sufletele noastre.

Intâlnirea din dubă mi s'a părut cea mai simbolică întâmplare pentru viața noastră și a ramurii românești din care făceam parte.

*

Prima noapte la Văcărești am petrecut-o împreună cu Căpitanul într'un dormitor al spitalului, care a fost în pripă evacuat, până la aranjarea celulelor. A fost o noapte pe care nu o vom putea uita niciodată. Am regăsit însăși nația românească cu întreg trecutul ei sbuciumat și cu toate năzuințele de viitor. Am întâlnit pe cel mai perfect exemplar al său: **CĂPITANUL.**

Până atunci nu cunoscusem pe Căpitan. Mai toți cei închiși veniserăm în țară în toamna anului 1925, cu primele vapoare de coloniști. Și din prima clipă am intrat în luptă pentru cauza lor. Am auzit despre Căpitan că este un om năpraznic și hotărît să apere drepturile neamului său cu inversunare. Și adesea la numeroasele piedici ce întâmpinam în calea pentru dreapta cauză a coloniștilor sau la toate deziluziile ce încercam în această țară batjocorită de toate scursorile iudeo-levantine, ne gândeam la El. Dar niciodată n'am bănuit imensele lui resurse de omenie și dragoste. Acum această dragoste ne îmbia pe toți. Eram fericiți și gata de orice.

Am stat în conversații șoptite până noaptea târziu. Printre gratii se zăreau strălucind luminile Capitalei. Orașul cosmopolit al contrastelor, pe noi cei veniți din lumea sobră și austeră, niciodată nu ne atrăgea.

Căpitanul și Generalul Zizi Cantacuzino-Grănicerul

Față de puritatea întruchipată de Căpitan, prigonită cu atâta mișelie de lumea care acum la această oră târzie petrece în urgii prin baruri, am încercat un sentiment de revoltă și scârbă față de această capitală.

Dacă aș fi cunoscut pe atunci faimosul pamflet din „Poarta neagră", l-aşi fi rostit ca o rugăciune.

De aceea când în ziua următoare am fost aduși in celule, n'am simțit nicium fel de durere că ne-am pierdut libertatea.

Alături de Căpitan puteai trăi o veșnicie, fiindcă în el însuși se contopea o lume pentru veșnicie.

Cele peste 40 de zile petrecute împreună, au fost o sărbătoare. Am discutat, am ținut conferințe, am făcut încercări de ziaristică, ne-am spovedit durerile, am glumit, am râs, am cântat. Parcă ne cunoșteam de când era lumea.

Comportarea noastră demnă, atât la proces cât și in închisoare, il umplea de bucurie, mai ales că era naturală și făcută din proprie inițiativă.

Intr'o zi, după ce ne-a observat și cântărit in toate felurile și cu cea mai mare discreție ne-a răsplătit cu cea mai prețioasă distincție pentru ramura noastră, mărturisindu-ne: „Sănătatea voastră morală este dela sursă. In munți voi ați păstrat toate comorile rasei noastre. Așa a fost neamul nostru altădată. Acum este în multe părți alterat. Ce n'aşi da eu să-l însănătoșesc și să dea legionari ca voi"!

Nu Căpitane! Puterea ta de creație a făurit legionari cu mult mai buni decât eram noi atunci. Pe cei mai buni dintre noi i-a desăvârșit. Iancu Caranica, Doru Belimace, Sterie Ciumetti, Grigore Pihu, Spiru Bujgoliu și toți ceilalți cari au murit pentru credința legionară au devenit sfinți pentru noi.

Și ramura noastră se va mândri deapururi că sub comanda Ta, a putut să dea jertfe pentru învierea neamului românesc.

*

După închisoare legăturile noastre au fost strânse cu Căpitanul. In Macedoneni s'a bizuit el când a înființat „Garda de Fier" și a venit în Capitală pentru prima dată să o organizeze împreună cu credincioșii săi legionari Fănică Anastasescu, Andrei Ionescu, Belgea, etc. De atunci Căpitanul nu s'a mai despărțit de macedoneni. Se simțea bine printre ei, în mediul lor. Eram răsfățații lui. Și chiar când se întâmpla să greșim, el știind sensibilitatea și mândria demnă a acestei ramuri, nu ne dojenea. Legăturile noastre erau pentru vecie.

„Acolo — spune el — gândurile și inimile noastre s'au înfrățit pentru totdeauna. Vom lupta împreună pentru neamul nostru întreg din Pind și până dincolo de Nistru. Nici plângeri, nici petiții, nici intervenții pe la toate guvernele, surde pentru Românii de peste hotare sau de aci, ci numai o nație românească puternică și stăpână va putea rezolva toate problemele românești de pretutindeni. Atunci, acești Români, răzleți în lumea largă, vor fi aduși in țară. Căci este nevoie de sângele lor al tuturor aici, unde Românimea se luptă cu moartea. Și e bine să se știe, că în această luptă, au putut exista guverne cari au deschis porțile țării pentru miile de jidani și cari in acelaşi timp, au interzis intrarea in țară a Românilor de peste hotare". (Pentru legionari, pag. 387—388).

Și soarta a vrut ca această contopire sufletească să fie concretizată și printr'o contopire materială.

In groapa comună dela Jilava, sângele Lui, carnea Lui, oasele Lui, țărâna Lui, s'au amestecat cu cei mai aleși dintre Macedoneni: Iancu și Doru. Prin ei suferința și năzuințele milenare ale românilor din Pind și Macedonia s'au integrat pentru totdeauna cu suferințele și năzuințele românilor dela Carpați.

Pe această imensă temelie a jertfelor se va dura pentru veacuri ROMÂNIA LEGIONARĂ.

